

Η ΑΝΑΔΥΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΤΙΜΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ (του Αλέξανδρου Παζαίτη)

✘ Το φαινόμενο της ομότιμης παραγωγής αποτελεί αντικείμενο συζήτησης την τελευταία, περίπου, εικοσαετία.

Κάτι που δεν αποτελεί σύμπτωση, είναι η ευρεία διάδοση των Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) την ίδια χρονική περίοδο, η οποία έχει συντελέσει στο να αλλάξει σε σημαντικό βαθμό ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε την παραγωγή γενικότερα.

Στον κόσμο των ΤΠΕ τα βασικά μέσα παραγωγής, π.χ. οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, γίνονται συνεχώς φτηνότερα και βρίσκονται ήδη στα χέρια μεγάλου μέρους του παγκόσμιου πληθυσμού.

Η βασική «πρώτη ύλη», η πληροφορία, είναι σε αφθονία και τα μέσα διανομής και επικοινωνίας πιο γρήγορα και αποτελεσματικά από ποτέ.

Σε έναν τέτοιο κόσμο, λοιπόν, παρατηρήθηκε για πρώτη φορά η ανάδειξη σημαντικών συνεργατικών εγχειρημάτων, όπως το ελεύθερο λειτουργικό σύστημα GNU/Linux και η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια Wikipedia.

Από το GNU Project το 1983 και τον παγκόσμιο ιστό το 1991, μια σειρά σημαντικών γεγονότων στην εξέλιξη των ΤΠΕ συντελούν στην παράλληλη εξέλιξη της σχέσης των ανθρώπων μεταξύ τους, αλλά και με τα μέσα παραγωγής πληροφορίας.

Μια σχέση με κεντρικό σημείο το ενδιαφέρον για τη δημιουργία, την εξερεύνηση, τον πειραματισμό και το ξεπέρασμα των ορίων αυτών που μπορούν να πραγματοποιηθούν, στοιχεία που εντοπίζονται ήδη από τη δεκαετία του 1970 στην κουλτούρα των χάκερ.

Παρατηρείται έτσι σταδιακά η συνειδητή διαμόρφωση και διάδοση μιας κοινής, συλλογικής και συστηματικής ηθικής από μια κρίσιμη μάζα ατόμων.

Μια ηθική στη βάση της οποίας βρίσκεται ο διαμοιρασμός γνώσης και πληροφορίας και η ελευθερία της χρήσης των τεχνολογικών μέσων για την ανάπτυξή τους, μέσα από τη συνεργασία και τη συμμετοχική δημιουργία

Παρ' όλα αυτά, η ομότιμη παραγωγή δεν είναι κάτι εντελώς καινούργιο, τόσο στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών όσο και στην ελληνική πραγματικότητα.

Η ίδια ξεχωριστή ελευθερία η οποία χαρακτηρίζει τα ομότιμα εγχειρήματα του ελεύθερου λογισμικού, χαρακτηρίζει και παραδοσιακά πολιτιστικά αγαθά, όπως το ελληνικό δημοτικό τραγούδι, ανέκδοτες ιστορίες, παραμύθια, συνταγές μαγειρικής και παιδικά παιχνίδια.

Είναι η ελευθερία που αφορά την ανεμπόδιστη αναπαραγωγή και τροποποίηση των δημιουργικών έργων, την ανοιχτή συμμετοχή και τα κίνητρα των δημιουργών, καθώς και την από-στόμα-σε-στόμα διάδοσή τους πέρα από χωρικά και πολιτισμικά όρια.

Χωρίς να υπάρχει κεντρικός συντονισμός, οι ομότιμοι δημιουργοί μοιράζονται άυλους πόρους, όπως γνώση και πληροφορία, ανάλογα με τις ανάγκες τους και προσφέρουν στην κοινή δημιουργία ανάλογα με τις ικανότητές τους.

Ετσι, ως ομότιμη παραγωγή ορίζεται η συνεργασία αυτο-οργανωμένων ομάδων ατόμων, τα οποία συμμετέχουν σε ισότιμη βάση, με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού σκοπού

Στη βάση της, η ομότιμη παραγωγή είναι μια μορφή ανθρώπινης συνεργασίας, κατανομής κοινών πόρων και προσπάθειας σε ισότιμο πλαίσιο, προς την επίτευξη ενός κοινού αποτελέσματος.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, δεν είναι η πρώτη φορά ιστορικά που παρατηρείται μια τέτοια μορφή αποκεντρωμένης συνεργασίας και

παραγωγής.

Ωστόσο, την τελευταία εικοσαετία είμαστε σε θέση να εντοπίσουμε ένα σημαντικό οικονομικό αποτέλεσμα μιας τέτοιας μορφής οργάνωσης και παραγωγής.

Ιδιαίτερα στο πλαίσιο της λειτουργίας της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, εκεί όπου το κίνητρο της μεγιστοποίησης του ατομικού κέρδους δεν αποτελεί αυτοσκοπό οποιασδήποτε μορφής συνεργασίας, μπορεί να γίνει αισθητή η ιδιαίτερη δυναμική της ομότιμης παραγωγής στον εντοπισμό, την κινητοποίηση και την κατανομή της ανθρώπινης δημιουργικότητας.

Στον κόσμο της ομότιμης παραγωγής οι άνθρωποι συνεργάζονται, δημιουργούν και παράγουν, χωρίς προκαθορισμένη ιεραρχία και δομή, μοιράζονται τους παραγωγικούς πόρους και αυτοπροσδιορίζουν τη συνεισφορά τους ανάλογα με τα κίνητρά τους.

Η ωφέλεια έτσι είναι συλλογική, όχι αποκλειστικά ατομική, και αφορά πράγματα που έχουν σημασία να παραχθούν, να διαδοθούν και να χρησιμοποιηθούν από την κοινωνία.

Οι κοινωνικές και παραγωγικές σχέσεις επαναπροσδιορίζονται και νέα επιχειρηματικά μοντέλα αναδύονται, τα οποία βρίσκονται πιο κοντά στα ανθρώπινα χαρακτηριστικά που κάνουν τους ανθρώπους να συνεργάζονται και να μοιράζονται για το κοινό καλό, παρά σε αυτά που τους κάνουν να εκμεταλλεύονται ο ένας τον άλλο για το ψυχρό, ατομικιστικό όφελος, μετρημένο αποκλειστικά σε ιδιόκτητους πόρους

Στο P2P Lab λοιπόν, μια συνεργατική προσπάθεια νεαρών ερευνητών με έδρα τα Ιωάννινα, προσπαθούμε να κατανοήσουμε τις δυναμικές της ομότιμης παραγωγής και των προϊόντων της και να προτείνουμε τρόπους για την αξιοποίησή τους στο ελληνικό και διεθνές πλαίσιο.

Μεταξύ των σημαντικών συνεργατικών εγχειρημάτων, είναι το ελεύθερο λειτουργικό σύστημα GNU/Linux και η ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια Wikipedia.

Αλέξανδρος Παζαΐτης , μέλος του P2P Lab
ka1o@efsyn.gr

Πηγή: [Η Εφημερίδα των Συντακτών, efsyn.gr](http://www.efsyn.gr)